

פרשת חיי שרה-עקבות

החצי הנשאר לא שווה כלום כי אי אפשר להתחיל ללמוד באמצע הדרך, וכן במקום שחסר דף שלם אי אפשר ללמוד כלל כי חסרה ההתחלה וחסר ההמשך. והנה הנמשל הוא, במי שלומד לסירוגין ומפסיק בין לימוד ללימוד, הנה גם מה שהוא לומד אינו מתקיים בידו, כי ההפסקות הם כמו קרעים שבספר, ועל ידי הקרע חסר לא רק מקום הקרע בלבד אלא כל הספר כי חסר הרישא וחסר הסיפא, וכמו כן כשמפסיק בלימודו, אף כשחוזר ולומד קשה לו לקשר את ההמשך למה שלמד מקודם וסיפא לאו רישא ורישא לאו סיפא, ונמצא שאינו מבין כלום כי הבנת חצי דבר אינה הבנה כלל. והיינו שאמרו הישן בבית המדרש - כלומר שהוא נמצא בבית המדרש ולומד אבל הוא ישן באמצע שמבטל באמצע לימודו כענין נים ולא נים תיר ולא תיר, וישן ולומד וישן ולומד - תורתו נעשית קרעים קרעים שאינו מתקיים בידו.

8. דברים פרק יז

(יז) וְהָיָה כְשֶׁבָתוּ עַל כַּסָּא מִמְלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת־מִשְׁעָה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל־סֵפֶר בּוֹלְכָנָי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם:
(יט) וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כְּלִימִי זִוְיָי לְמַעַן לִירְאֶה אֶת־יְהוָה אֱלֹהָיו לְשִׁמּוֹר אֶת־כְּלִי־דְבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת־הַזִּוְקִים הָאֵלֶּה לַעֲשֵׂתָם:

9. ספר מסילת ישרים פרק כה

ונמצא שכמו שרוב ההתבונן הוא הדרך לקנות היראה התמידית, כן היסח הדעת וביטול העיון הוא המפסיד הגדול שלה, יהיה מחמת טרדות או ברצון, כל היסח דעת ביטול הוא ליראה התמידית.

הוא מה שצוה הקדוש ברוך הוא אל המלך (דברים י"ז): "והייתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלקיו" הא למדת שאין היראה נלמדת אלא מן הקריאה הבלתי נפסקת

10. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף סג עמוד א

אזיל יתיב תרי סרי שנין בבי רב. כי אתא, אייתי בהדיה תרי סרי אלפי תלמידי. שמעיה לההוא סבא דקאמר לה: עד כמה קא מדברת אלמנות חיים? אמרה ליה: אי לדידי ציית, יתיב תרי סרי שני אחריני. אמר: ברשות קא עבידנא, הדר אזיל ויתיב תרי סרי שני אחריני בבי רב. כי אתא, אייתי בהדיה עשרין וארבעה אלפי תלמידי. שמעה דביתיה הות קא נפקא לאפיה, אמרו לה שיבבתא: שאילי מאני לבוש ואיכסאי, אמרה להו: יודע צדיק נפש בהמתו. כי מטיא לגביה, נפלה על אפה קא מנשקא ליה לכרעיה, הוו קא מדחפי לה שמעיה, אמר להו: שבקוה, שלי ושלכם שלה הוא.

11. שיחות מוסר מאמר צב

ואצל רבי עקיבא מצינו, שבא לביתו לאחר "ב שנה שלמד תורה מחוץ לבית, וטרם הכנסו שמע מאחורי הדלת את אשתו משיבה כי לו שמע בקולה היה שוהה עוד "ב שנים בבית המדרש, וכששמע רבי עקיבא זאת חזר מיד לתלמודו ולא נכנס לביתו אפילו לרגע קט. ונפלא הדבר מבינתנו, איה הכרת הטוב שהיה חייב לה, וכמו שאמר רבי עקיבא אחר כך: "שלי ושלכם שלה הוא", שהיא הפכתו מרועה צאן לרבן של ישראל, ומדוע לא נכנס לרגע אחד לשמח את ליבה, ובפרט לאחר שכבר שמע שהיא נותנת לו רשות לחזור. ועל כרחך שידע ר"ע ההפסד הגדול שבהיסח הדעת והפסק מועט כזה, ועל כן הכריע ופסק שאין לו ליכנס. ולא זו בלבד, אלא היה פשוט לו שגם רחל אשתו יודעת ומבינה זאת, שאם לא כן בודאי היה נכנס להפיס דעתה. וברור כחמה, שאילו ב"ב השנים הללו היה לר"ע רגע אחד של היסח הדעת בלימודו, בודאי שגם עכשיו לא היה לו היתר להמנע מלהכנס לביתו לשמח לב אשתו, ועל כרחך שידע ר"ע שבכל "ב השנים הללו לא היה לו היסח הדעת אפילו כ"ש

וכבר המשילו את הענין של "הפסק" למי שמבשל מיחם על האש, שאם רצונו שיתבשלו המים, עליו להניח את המיחם על האש עד שירתחו המים, אבל אם יפסיק באמצע ויסלקנו מע"ג האש, יתקררו המים, ואפילו אם יחזור ויעשה כן אלף פעמים לא ירתחו וישארו כמו שהיו.

1. בראשית פרק כג

ויהיו זִוְיָי שְׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי עָשָׂר יָמִים וְזִוְיָי שְׂרָה: וְתִמּוֹת שְׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבֶּע הָיָה זִבְרָוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבֵא אֲבָרָהָם לְסִפְדָּ לְשָׂרָה וּלְבַכְתָּהּ:

2. רש"י בראשית פרק כג פסוק א

שני חיי שרה - כלן שזין לטובה:

3. והגדת חיי שרה

פעם באחת מאספות הנהלת "ועד הישיבות" בראשות גדולי ראשי הישיבות, עמד מזכיר הועד הרב משה דוד טטנבוים והעלה את זכרו של אחד מגדולי ראשי הישיבות שנפטר זמן קצר לפני כן. העלה על נס את גאונתו ויראתו הקודמת להכמתו. ישב שם ר' חיים שמואלביץ זצ"ל מראשי ישיבת מיר והביע מורת רוח. התעניין שכנו: "מה אינו הגון בדברי ההספד הללו?". אמר רבי חיים: "ההספד, מצוה מן התורה. וכמו כל מצוה, יש לו דינים והם כתובים בתורה!" ראש הישיבה שישב לצידו לא הבין: "מה כתוב בתורה, כיצד יד יש להספיד?".

ענה רבי חיים: "אכן כן! כתוב בתורה: ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה. ומה אמר? לא שהיתה גדולה ממנו בנבואה וצופה ברוח הקודש. לא שהיתה מגירת את הנשים ונוטלת חלק בהכנסת אורחים ולא בכך שגידלה בן כיצחק ועמדה על משמר חינוכו, אלא במה שהיו שנותיה שוים לטובה - ברציפות - גאון חכם ירא שמים, כולן מעלות אבל השבח העולה על כולם הוא הרציפות!" חותנו, הגאון רבי אליעזר יודל פינקל זצ"ל ישב לצידו. שמע את הדברים והפטיר: "על עצמו הוא מדבר!"

4. בראשית פרק כד פסוק א

וְאֲבָרָהָם יָקָן בָּא בְּיָמָיו וַיִּקְרָךְ בְּרַךְ אֶת־אֲבָרָהָם בְּכָל־

5. צל"ח מסכת יומא דף פו עמוד ב

ואברהם זקן בא בימים, שבא עם הימים ולא איבד זמנו וכל יום קנה לעצמו קנין שלימות בפועל, אבל הימים שהלכו באיבוד זמנו בדברים בטלים, והימים ההם לא קנו מציאות כי אין להם חיות, והרשעים בחייהם קרוים מתים, ובעת מותו ימיו חסרים, ומחויב להתגלגל עוד הפעם כולי האי ואולי ישלים זמנו.

6. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עא עמוד א

אמר רבי זירא, כל הישן בבית המדרש - תורתו נעשית לו קרעים קרעים (משכח למודו ואינו נזכר אלא כסיווגין), שנאמר וקרעים תלביש נומה.

7. שו"ת להורות נתן חלק ג הקדמה

אמרו חז"ל (סנהדרין עא א) "כל הישן בבית המדרש תורתו נעשית לו קרעים קרעים". פירש רש"י, משכח למודו ואינו נזכר אלא לסירוגין. ולע"ד יש לפרש, על דרך שכתב המג"א (סי' תקפ"ג סק"ו) דהיושב בטל כישן דמי, והנה יש הלומד בבית המדרש אבל מפעם לפעם הוא מפסיק מלימודו אם בשביל שיחה בטילה או שמהרהר בדברים בטלים, ושוב הוא נזכר להמשיך בלימודו, הנה על ידי זה נעשית תורתו קרעים קרעים, כי כל הפסקה בלימוד עושה קרע בלימודו. משל למה הדבר דומה, למי שבא לבית מסחר ספרים ורוצה לקנות מסכתא והמוכר ביקש בעד הספר מאה זוז, ושאלו הקונה אוני יש לך מסכתא במחיר זול יותר, והשפר המוכר כן, יש לי מסכתא שחסרים בה כמה דפים מנאן ומנאן ויש דפים שנוקדו רק בחלקם, ובעד כך דף החסר אנכה מן המחיר זוז אחד, כי מסכתא שלימה שיש בה מאה דפים עולה מאה זוז ואם כן ספר זה שחסרים בו עשרים דפים שלמים ועשרה חצאי דפים יעלה רק שבעים וחמש זוז. ויענהו הקונה, חשבון זה אינו אלא כסילות, כי מסכתא שחסרים בה דפים וחצאי דפים אינה שווה כלום, כי אי אפשר ללמוד בה כלל, שהרי במקום שחסר חצי דף הנה גם

עקביות כהכנה להתקדמות הדרגתית

20. רש"י בראשית פרק כג

לספוד לשרה ולזכרה – ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי זכירת העקידה שנזדמן זכה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרהה נשמתה ממנה ומתה:

21. רש"י בראשית פרק כב

את בנג' – אמר לו שני בניו יס' לי, אמר לו את יחידך, אמר לו זה יחיד לאמו זה יחיד לאמו, אמר לו אשר אהבת, אמר לו שניהם אני אוהב, אמר לו את יצחק, ולמה לא גילה לו מתחלה, שלא לערצבו פתאום, ותזוח דעתו עליו ותטרף, וכדי לחזק עליו את המורה וליתן לו זכר על כל דבור ודבור:

22. שיחות מוסר מאמר יא

מידת ההסתגלות הזו הטבועה בנפשו של האדם, מסייעתו לעמוד אף במצבים הקשים ביותר, מסתגל הוא עליהם אט אט, ולומד לחיות עמם, נוכחנו בדבר בדורנו אנו, אשר רבים מאחינו בני ישראל נלכדו בגיא התופת הנאצי, ויסורים קשים מנשוא היו מנת חלקם יום יום, הלא למשמע אוזן תסמנה שערות הראש, עד שנבצר מאיתנו להבין, כיצד הצליחו אותם השרידים שזכו להנצל, לעבור את שבעת מדורי הגיהנום ולהשאר בחיים, התשובה לכך היא שהמעבר מן החיים השלויים אל אותם יסורים קשים ומרים שהיו מנת חלקם, וכך עד הדיוטא התחתונה, וכיון שנסתגלו אט אט, יכולים היו להחזיק מעמד במצבם הנורא.

סכנת ההרגל

23. יחזקאל פרק מו

(כ) וּבָּאוּ עִם־הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה בְּמִוְעָדִים הַבָּא דְרָר־שֶׁעַר צִפּוֹן לְהַשְׁתַּחֲוֹת יְצֵא דְרָר־שֶׁעַר נָגַב וְהָבֵא דְרָר־שֶׁעַר נָגַב יְצֵא דְרָר־שֶׁעַר צִפּוֹנָה לֹא יֵשׁוּב דְרָר הַשֶּׁעַר אֲשֶׁר־בָּא בוֹ כִּי נָכוֹן יֵצֵאוּ יְצֵאוּ:

24. יעב"ץ פרקי אבות פ"א מ"ד

הקפיד הקב"ה שלא יראה השער ב' פעמים פן ישוה בעיניו השער לשער ביתו, וקירות הבית לקירותיו, וזה היה עניין חטא העגל, שהיה האהל בתוכם עד שמאסו בו ואמרו עשה לנו אלהים, ומשה רבינו הרגיש בזה, ונטה האהל מחוץ למחנה הרחק מן המחנה, עיי"ש. חרדת קודש אופפת את העולה להיות ה' בעת הכנסו בשער הבית וכדי לשמור על אותה חרדה שלא תפוג, הקפיד הקב"ה שלא יצא דרך אותו השער שנכנס בו, שאם יראה אותו שער ב' פעמים כבר תסור החרדה ממנו, עד שישוה בעיניו כשער ביתו וקירות הבית כקירותיו

התמדה בשילוב התחדשות

25. בדברים פרק ו פסוק ו

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵצַוְךָ הַיּוֹם עַל־לִבְבְּךָ:

26. ספרי דברים פרשת ואתחנן פיסקא לג

אשר אנכי מצוך היום, שלא יהו בעיניך כדיוטגמא (הכרזה) ישנה שאין אדם סופנה אלא כדיוטגמא חדשה שהכל רצים לקרותה.

27. מכתב מאליהו חלק ה עמוד 24

ההרגל מפסיד כל התבוננות וכל אפשרות של הכרה רוחנית. וידוע שבני אדם אין רואים את הנס שבטבע מחמת כוח ההרגל. וכן אותם שאומרים וידיים בכל יום לא יתעוררו על נקל ביום כיפור ב"אשמנו" כי אם ב"על חטא". ואמר ר' ירוחם הלוי ז"ל שלשם חינוך התלמידים, בכל פעם, אם אפשר, יש להכין את ליבם על ידי איזה חידוש חיצוני, כגון פעם לקרוא להם לעלות לעלייה, ופעם להיכנס עמם חדר לפנים מחדר, כי בזה מבטל את ההרגל. וכן צריך לחדש בכל שיחה איזה הסבר חדש מופלא כי זה יכין אוזנם למוסר

12. מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק ו

מה היה תחלתו של ר' עקיבא. אמרו בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר אמר מי חקק אבן זו אמרו לו המים שתדיר נופלים עליה בכל יום אמרו לו עקיבא אי אתה קורא אבנים שחקן מים (איוב י"ד י"ט). מיד היה רבי עקיבא דן ק"ו בעצמו מה רך פסל את הקשה דברי תורה שקשין כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא בשר ודם

13. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיח עמוד ב

אמר רבי יוסי: יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום. איני? והאמר מר: הקורא הלל בכל יום – הרי זה מחרף ומגדף! – כי קאמרינן – בפסוקי דזמרא.

14. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ד עמוד ב

אמר רבי אלעזר אמר רבי אבינא: כל האומר תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים – מובטח לו שהוא בן העולם הבא. מאי טעמא? אילימא משום דאתיא באל"ף ביי"ת – נימא אשרי תמימי דרך דאתיא בתמינא אפי' אלא משום דאית ביה פותח את ידך

15. משך חכמה ויקרא פרק כ

לכן (שבת קיח, ב): 'הקורא הלל בכל יום' – שמורה שראוי להודות רק להנך פעולות של דרך נס, אבל מפעלות הטבע אין צריכים להיוצר אחרי שבראן – 'הרי זה מחרף ומגדף'. אבל 'כל האומר תהלה לדוד בכל יום' – שזה מדבר על מפעלות סדור הטבעי אשר בכל יום, כמבואר – 'מובטח שהוא בן העולם הבא'

16. בראשית פרק כד

(סו) וַיִּסְפַּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֶת כְּלֵי־הַבְּרִים אֲשֶׁר עָשָׂה:
(סז) וַיְבָאֵה יִצְחָק הָאֱהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקְחוּ אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לּוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאדָּבְהָ וַיִּזְנֹם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ: פ

17. רש"י בראשית פרק כד

(סו) ויספר העבד – גלה לו נסים שנעשו לו שקפלה לו הארץ וסנזלמנה לו רבקה בתפלחו:

18. תרגום אונקלוס בראשית פרק כד

(סז) ואעלה יצחק למושכנא וחזא והא תקנין עובדהא כעובדי שרה אמיה ונסיב ית רבקה והות ליה לאתו וריחמה ואתנחם יצחק בתר אמיה:

19. חידושי הגרי"ז סימן מג

יביאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה. ובת"א, ואעלה יצחק למשכנה וחזא והא תקנין עובדהא כעובדי שרה אמיה ונסיב ית רבקה. ובפסוק הקודם, ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר עשה, ופרש"י גלה לו נסים שנעשו לו שקפצה לו הארץ, וסנזלמנה לו רבקה בתפלתו עכ"ל. חזינן בזה יסוד מוצק, הנה בכל שליחות אליעזר לקחת את רבקה היו נסים, הדרך קפצה לפניו והיא נזדמנה לו מיד, ובנסיון שהתפלל עליו, ובתואל שרצה לעכב בא המלאך והמיתו, והכל עפ"י מה שאמר לו אברהם "הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם", מופתים גלויים היו בכל פרשה זו ואליעזר ספר לו את כל זה, ואף עפ"י"כ מתי לקחה יצחק רק כאשר "חזא והא תקנין עובדהא כעובדי שרה אמיה" רק אז הוא "ונסיב ית רבקה" וד"ל.

וביטול העיין הוא המפסיד הגדול שלה, כלל לא משנה אם היסח הדעת בא באונס או ברצון, כל היסח דעת הרי הוא ביטול ליראה התמידית.

סיכום

פרשת חיי שרה

10-12 – ר"ע הולך בשליחות אשתו ללמוד תורה 12 שנה, כשחוזר אחרי 12 שנה חזר עם 12000 תלמידים, עמד מאחורי דלת הבית ושמע שאשתו אומרת לאחת השכנות, אם הדבר היה תלוי בי הייתי שולחת אותו ללמוד עוד 12 שנה. מיד תפס ר"ע את עצמו ואת התלמידים וחזר לבית המדרש לעוד 12 שנה. תמה ר' חיים שמואלביץ: "איה הכרת הטוב שהיה חייב לה, מדוע לא נכנס לרגע אחד לשמח את ליבה ובפרט לאחר שכבר שמע שהיא נותנת לו רשות לחזור" ותיירץ " ועל כרחך שידע ר"ע ההפסד הגדול שבהיסח הדעת והפסק מועט כזה, ועל כן הכריע ופסק שאין לו ליכנס ולא זו בלבד, אלא היה פשוט לו שגם רחל אשתו יודעת ומבינה זאת, שאם לא כן בודאי היה נכנס להפיס דעתה. וברור כחמה, שאילו בי"ב השנים הללו היה לר"ע רגע אחד של היסח הדעת בלימודו, בודאי שגם עכשיו לא היה לו היתר להמנע מלהכנס לביתו לשמח לב אשתו, ועל כרחך שידע ר"ע שבכל י"ב השנים הללו לא היה לו היסח הדעת אפילו כ"ש"

ואם נשאל את עצמנו למה דוקא אצל ר"ע אנו מוצאים שמידת העקביות חקוקה בלבו נענה על פי מסכתות קטנות שם מסופר על ר' עקיבא בתקופה שהיה עקיבא. פעם אחת עמד על הבאר וראה חקיקה באבן, שאל: "מי חקק אבן זו? אמרו לו" המים **שתייר** נופלים עליה בכל יום" מיד היה ר"ע דן בעצמו ולמד ק", מה המים שהם רכים הצליחו לנצח את האבן הקשה, דברי תורה שקשים כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו את ליבי שהוא בשר ודם. כל ההחלטה של ר"ע לשבת וללמוד תורה באה מתוך התבוננות על מידת ההתמדה, של המים שנפלו תדיר על האבן.

13-15 – במסכת שבת מבואר שמי שאומר הלל בכל יום הרי הוא מחרף ומגדף, לעומת זאת מי שאומר תהילה לדוד שלוש פעמים ביום מובטח לו שהוא בן העולם הבא והטעם מובא בגמרא, משום שב"תהילה לדוד" יש את הפסוק "פותח את ידך..."

המשך חכמה ביאר, שהלל נתקן על מאורעות מיוחדים לא שגרתיים ומי שיאמר הלל בכל יום יחשוב שיש להודות רק על הניסים המיוחדים ולא על הטבע העקבי והמסודר, וזו טעות חמורה כי הוא מנתק את הטבע מהאלוקים, לעומת זאת המזמור "אשרי יושבי ביתך" מדבר על ההנהגה הטבעית היומיומית ולכן האומר תהלה לדוד ג' פעמים ביום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שהרי הוא משייך את הטבע התדיר והעקבי לבורא. שוב אנו רואים שאפילו בהודאה לה' יש חשיבות יתרה לדברים הבאים בתמידות.

16-19 - בפרשתנו עבד אברהם נשלח למצוא כלה ליצחק אבינו. ניסים גדולים פוקדים את אליעזר, הדרך קפצה לו ורבקה נזדמנה לו על ידי תפילתו. כשאליעזר פוגש את יצחק הוא מספר לו על הניסים, אך יצחק לא מתרגש מסיפורי המופתים, לא המופתים הם אלו שגרמו ליצחק להתחתן עם רבקה. התרגום מפרש שיצחק לוקח את רבקה לאשה רק לאחר שהוא מבחין שמעשיה מתוקנים כמעשי שרה אמו. מבאר הגרי"ז שיש כאן יסוד גדול, אל לנו להתפעל ממקרים חריגים חד פעמיים כמו מופתים, אלא עלינו להתפעל ממעשים ומידות טובות שבאים ברציפות ללא הפסקה.

1-3 – בפרשתנו אנו נפרדים משרה אימנו. אברהם אבינו בא לחברון לספוד לשרה ולבכותה. בכתוב לא מוזכר מהו הספד, אך נאמר "שני חיי שרה" ומפרש רש"י: "כולן שוין לטובה". ר' חיים שמואלביץ מסביר שזה היה הספדו של אברהם על אשתו שרה ומבאר שהכתוב בא ללמדנו שהשבח לשרה לא היה על כך שגדולה מאברהם בנביאות, ולא על שהיתה מכנסת אורחים, גם לא שהיתה מגיירת את הנשים, אלא על כך שכל שנותיה היו שווים לטובה **ברציפות** בלי שום הפסקה. לעשות מעשים טובים זה מצוין אבל **להתמיד** בהם זה כבר סיפור אחר.

4-5 - גם על אברהם נאמר "ואברהם זקן בא בימים" ומבאר הצ"ח (הנודע ביהודה) ש"בא בימים" המשמעות ששום יום לא התבזבז. התורה לא משבחת את אברהם על כך שהיה צדיק אלא על כך **שצדקותו היתה ברציפות**, בהתמדה ללא שום הפסקה.

בשיעור זה נעמוד על מעלת **העקביות**, נתבונן על הסכנות שבמעלה זו וננסה לתת כיווני התמודדות.

6-7 – בגמרא אמר רבי זירא: כל הישן בבית המדרש תורתו נעשית קרעים קרעים. בשו"ת להורות נתן (הרב גשטטר זצ"ל) מבאר שאין הכוונה לאדם שישן עם עיניים עצומות, אלא על אדם שיושב בטל מהתורה שדינו כישן. אדם לומד בבית המדרש אבל מפעם לפעם מפסיק מלימודו, הולך להכין כוס קפה, עונה לשיחה בפלאפון, דן עם החבר מי עדיף בידן או טראמפ וכו'. אדם שלומד ללא רצף כשחוזר ללימודו קשה לו לקשר את ההמשך למה שלמד ונמצא שאינו מבין כלום כי הבנת חצי דבר אינה הבנה כלל.

הדברים נכונים גם לגבי תחומים אחרים בחיים. בעל ואשה מקבלים על עצמם לעשות דיאטה, שבוע ראשון עובר בהצלחה, שבוע שני יש אירוע קטן ומרשים לעצמם לצאת להפסקה קצרה מהדיאטה. מרוב לחץ שההפסקה תסתיים הם אוכלים כמו שלא היו אוכלים במשך שבועיים ושוב הכל חוזר, השומנים באים ואיתם הכבדות, הסוכר, הכולסטרול וכל שאר המרעין בישיין.

קביעת עיתים לתורה, כמה קשה להיות עקבי, כמה קשה לרתום את כל המשפחה לעניין, אבל אם לא נתאמץ זה לא ילך, אם נרשה לעצמנו לחפף כאן ולחפף שם מהר מאד נמצא את עצמנו שוב בלי שום שיעור, ריקים מכל תוכן תורני.

מפגש שבועי עם האשה. לא כדאי לדבר על כל מה שקורה בעולם, אלא לדבר על מה שקורה איתנו, גם לא טוב כל הזמן לדבר על הילדים, חשוב מאד להתבונן על הזוגיות של עצמנו, לראות היכן אנחנו טובים והיכן אנחנו צריכים להיות עוד יותר טובים, גם השיחה הזו צריכה יום קבוע וזמן קבוע, אם לא נקבע זמן קבוע זה לא ילך, דוחים דוחים ופתאום מוצאים את עצמנו שעברו חודשים ולא דיברנו. הדוגמאות רבות אבל גם המקורות רבים....

8-9 – אחת ממצוות המלך "וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר..." לשם מה? "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה'...." ומבאר המסילת ישרים שהדרך לקנות יראת ה' היא ההתמדה בקריאת ספר התורה כי היסח הדעת

שהכל רצים לקרוא אותה. על פי יסוד זה מסביר הרב דסלר בספרו "מכתב מאלוה" שזו הסיבה שביום הכיפורים מתכוונים יותר ב"על חטא" מאשר "באשמנו בגדנו" למרות שהוא עיקר הוידוי וכל זאת משום של "אשמנו בגדנו" התרגלנו וב"על חטא" יש חידוש. הרב דסלר מביא בשם ר' ירוחם שכדי לחנך את התלמידים יש ליצור חידושים שיעוררו את הלב.

מצד אחד צריך עקביות, אבל חשוב שבתוך הדברים הקבועים יהיו חידושים. זוג שהחליט לשבת פעם בשבוע צריך לדאוג שתהיה נקודת התחדשות, לשנות מקום מפגש, לשנות את סגנון הארוחה, לשנות משהו בנושא שיחה.

אדם יש לו קביעות בלימוד, אך חובתו ליצור אוירה של התחדשות סביב הלימוד. לפעמים ההתחדשות יכולה לבוא בסגנון הלימוד ולפעמים בדברים חיצוניים.

אדם שמתפלל, כדאי מאד שימצא משהו לחדש בתפילה, לחשוב על משהו חדש להתפלל עליו, לקחת ברכה שבה הוא מתכוון יותר מתמיד, ההתחדשות הזו יכולה לעזור הרבה.

חברים יקרים!

שנחה כולנו להיות עקביים ומתחדשים ומתוך כך לאט לאט נבנה בניין גבוה עם יסודות חזקים.

שבת שלום ומבורך!!!

סיכום קצר

על שרה נאמר שכל חייה כולם שווים לטובה. משרה אנו למדים עד כמה הבסיס לכל עלייה רוחנית תלוי בכוח ההתמדה והעקביות.

משום כך האומר הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף, שהרי ההלל בא על מאורעות חריגים לעומת פסוקי דזמרה שהם הודאה על הטבע המתמיד.

הסכנה בעקביות הוא ההרגל, אדם עלול לעשות את הדברים כרובוט וללא כל חוויה, משום כך על האדם לנסות כל הזמן ליצור לעצמו נקודות של התחדשות.

שבת שלום ומבורך!!!

העקביות הכנה להתקדמות הדרגתית

20-22 - העקביות בונה בניין מוצק בנפש, רק מי שהוא עקבי יכול לראות התקדמות רציפה בעבודת ה' ולהפך, מי שכל עבודת ה' שלו בנויה על ריגושים חד פעמיים לא רציפים, מי שכל החוויה הרוחנית שלו באה משמחת בית השואבה בקרלין או מי שכל חצי שנה קופץ מתכנית לימוד לתכנית לימוד, לעולם לא יוכל לבנות בניין רוחני אמיתי. (כמובן שלהתפעל ולשמוח בשמחת בית השואבה זה דבר חיובי, טוב וחשוב, אבל השאלה מה קורה בין שמחה לשמחה)

רש"י בתחילת הפרשה מגלה לנו ששרה נפטרה מחמת ששמעה על עקידת יצחק. הידיעה על עקידת יצחק באה לשרה אמנו בפתאומיות, ההפתעה גרמה לשרה שנשמתה פרוחה ממנה ומתה, לעומת שרה, אברהם מקבל את הציווי לעקוד את יצחק בהדרגתיות – "קח נא את בנך, את יחידך, אשר אהבת, את יצחק", מרש"י מבואר שאם אברהם היה שומע על הציווי כמו ששרה שמעה על העקדה, גם אברהם לא היה עומד בזה ודעתו היתה נטרפת. ההסתגלות היא מידה שטבועה בנפשו של האדם, כדי לעכל דברים, כדי להתקדם בצורה נכונה, אדם חייב הסתגלות הדרגתית. העקביות מקבעת אצל האדם את המידות והמעשים ועל ידי כך הוא יכול להתקדם בהדרגתיות. אדם שהוא לא עקבי, לפני שהוא קונה מידה אחת, לפני שהוא קונה מעלה אחת הוא כבר קופץ למדרגה הבאה. נפש האדם אינה יכולה להיבנות מקפיצות, הנפש מתבלבלת, מתפזרת ונעשית בלתי יציבה.

אדם רוצה לכוון בתפילה, אם יקבל על עצמו שמהיום הוא מכוון בכל התפילה, זה לא ילך. הדרך הנכונה לקבל על עצמו להתכוון בברכה אחת ולהתמיד בקבלה במשך שלושים יום, לאחר שלושים יום אפשר לעבור לברכה הבאה.

פעמים רבות כשאנו רוצים לעשות שינוי אין לנו סבלנות ואנו עושים את השינוי בבת אחת, אבל השינוי לא יתמיד ומהר מאד נחזור לסורנו. הדרך הנכונה היא לקבל קבלות קטנות ולהתמיד בהם, ולאחר תקופה להוסיף עוד קבלה. לאחר פרק זמן של כמה חודשים נתבונן ונראה שהתקדמנו המון.

סכנת ההרגל

הסכנה הגדולה ביותר בעקביות היא ההרגל. כאשר אנו עושים את אותו דבר בכל יום, אנו עלולים לאבד את הרגש, את ההתלהבות ואת החשק לאותו דבר

23-24 – בספר יחזקאל מובא שכאשר היו באים לבית המקדש במועדים מי שהיה נכנס להשתחוות דרך שער צפון יוצא דרך שער הנגב ומי שנכנס דרך שער הנגב יוצא דרך שער צפון ומבאר היעב"ץ שהטעם לכך, שאם יראה את אותו שער פעמיים, תסור ממנו החרדה והשער ישווה בעיניו כשער ביתו. ההתרגלות גורמת לירידה בשמחה, לירידה בהתלהבות ובסופו של דבר הדברים יכולים להגיע לרמה של "מעשה קוף בעלמא".

25-27 – כדי להינצל מרעת ההרגל, במקביל לעקביות צריך ליצור התחדשות.

בספר דברים נאמר "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך" ומבאר הספרי שבפסוק נאמר "היום" כדי להורות שהדברים לא יהיו בעינינו כהכרזה ישנה אלא כהכרזה חדשה

